

FESTSPILLENE NORDISKE IMPULSER I BERGEN

RAPPORT 2009

Stiftelsen Festspillene i Bergen

har som formål innenfor et bestemt tidsrom å organisere kunstneriske arrangementer på høyt nasjonalt og internasjonalt nivå.

- Arrangementene skal gi et bilde av de beste norske og internasjonale kunstfrembringelser, vesentlig innenfor musikk, men også ballett, opera, teater, folklore og andre kunstarter.*
- Festspillenes målsetting er å være den fremste norske manifestasjon i sitt slag, med internasjonal gjennomslagskraft. (Fra Stiftelsens vedtekter §1, formål)*

Strategiske målsetninger

Festspillene skal:

- ha internasjonalt gjennomslag
- satse på nye egne produksjoner
- tiltrekke seg de fremste skapende og utøvende kunstnerne i Norden
- være et møtested for beslutningstakere innen kulturliv, politikk og næringsliv
- gjenspeile kulturelt mangfold
- søke nye publikumsgrupper
- skape debatt og dialog om kunstneriske og samfunnsmessige spørsmål
- stå for nyskaping og kunstnerisk utvikling

Forord s.4

1. Arrangementsoversikt s.5

- 1.1 Musikkprogrammet
- 1.2 Fosse 50
- 1.3 Scenekunst

2. Nyskapende kunst s.8

- 2.1 Egenproduksjoner
- 2.2 Ny musikk

3. Publikum s.12

- 3.1 Kjernepublikum
- 3.2 Nytt publikum

4. En viktig møteplass s.16

- 4.1 Lokale verdensstjerner
- 4.2 Internasjonal presse
- 4.3 Nasjonal presse

5. Debatt om kunstneriske og samfunnsmessige spørsmål s.17

6. Samarbeid og synliggjøring av regionalt kulturliv s.19

7. Avvikling s.20

- 7.1 Programendringer
- 7.2 Forhold knyttet til *Vildanden*

8. Sponsorer og støttespillere s.21

9. Markeds- og informasjonstiltak s.22

- 9.1 Profilering
- 9.2 Rabattordninger

10. Billettsalg s.23

11. OiOi-festivalen 2009 s.24

- 11.1 Årets OiOi-musikere
- 11.2 Subkultur
- 11.3 Ingenting
- 11.4 Urbane møbler
- 11.5 Den fyrste song
- 11.6 Økt publikumstilstrømning
- 11.7 Økonomi

FORORD

«Festspillene i Bergen sender sterke signaler til de etablerte kunstsentrene i det gamle Europa. Det nye kommer mer en noensinne fra periferien» Frankfurter Allgemeine Zeitung, 28. mai

Festspillene i Bergen har i 2009 styrket sin posisjon, både i det nasjonale og det internasjonale kulturlandskapet. Festspillene har blitt en sentral møteplass i norsk samfunnsliv. «Kunsten utvider politikkenes virkeområde», skrev jeg i innledning til årets program. I dette ligger det en stor mulighet for Festspillene. Vårt oppdrag er å skape kunst som setter spor. I år har vi opplevd at vårt program har skapt debatt og vakt sterke reaksjoner, både positive og negative. Det er i tråd med våre egne målsettinger. Det er viktig for oss å engasjere.

Vi er godt fornøyd med kvaliteten på våre arrangementer og har også mottatt overveiende positive tilbakemeldinger fra publikum og presse. Med egne nye produksjoner, omfattende satsning på unge talenter og ikke minst en bred presentasjon av kunstnere med lokal forankring, som Leif Ove Andsnes og Jon Fosse, har vi skapt en egenart og profil som har fått respons langt utenfor Norges grenser. Aldri tidligere har så mange utenlandske journalister tatt veien til Bergen for å skrive om det som skjer her under Festspillene.

Publikumsoppslutningen har vært bedre enn fjoråret (en økning på 8,6 % for betalende tilskuere) og vi har hatt en markant økning i billettinntektene på 26,2 %.

Per Boye Hansen

Foto: Helge Skodvin

1. ARRANGEMENTSOVERSIKT

De 57. Festspillene i Bergen (20. mai – 3. juni) presenterte 87 ulike konserter, teater-, dans- og operaoppsetninger, noe som utgjorde totalt 151 arrangement. 18 oppsetninger var gratis. I tillegg kommer 34 Stikk-innom konserter i samarbeid med Griegakademiet (UiB), festspillutstillingen i Kunsthallen og arrangementene under Festspillenes uteprogram OiOi-festivalen. OiOi-programmet omfattet i år ca 30 ulike prosjekt som til sammen ga nærmere 80 arrangement i byrommene i festspillperioden. Festspillene benyttet i år 17 ulike arenaer (se kalender for detaljert program).

1.1 Musikkprogrammet

1.1.1 Store sangere

Festspillene samlet kjente sangere som Matthias Goerne, Anne Sofie von Otter, Dietrich Henschel, Bryn Terfel og Sissel Kyrkjebø i Bergen. I tillegg sto det et stjernelag av solister bak fremførelsen av *Johannespassjonen*. Her skulle også Peter Mattei ha vært med, men han måtte desverre melde avbud (se punkt 7.1).

Det Norske Solistkor hadde en fremtredende plass på programmet med egen konsert i Håkonshallen og konsert med Leif Ove Andsnes og Det Norske Kammerorkester i Grieghallen. I tillegg deltok de i fremføringen av *Johannespassjonen*.

Årets avslutningskonsert var Händels *Messias*, hvor Bergen Domkantori under ledelse av Magnar Mangersnes fremførte verket sammen med 300 amatørkorister (mer under punkt 6).

1.1.2 Etterspurte instrumentalister

Truls Mørk, Håvard Gimse, Julian Rachlin, Mischa Maisky, Itamar Golan og Leif Ove Andsnes er blant de mange stamgjestene under Festspillene i Bergen. Mørk måtte dessverre avlyse sin konsert pga vond skulder, men ble erstattet av den unge danske cellisten Andreas Brantelid.

1.1.3 Unge talenter

Festspillene har inngått et samarbeid med Razumovskiyakademiet som arrangerer mesterklasser og konserter i London, og i mai

ble hele virksomheten flyttet til Bergen. Dette ga en unik sjanse til å bli kjent med noen av de fremste unge talentene, samt få konserter med deres anerkjente lærere som Oleg Kogan, Henning Kraggerud, Lars Anders Tomter og Leif Ove Andsnes.

I serien Ung plattform i Troldsalen, ble også en rekke andre unge musikere fra Norge og Nord-Europa presentert.

1.1.4 Presentasjon av elektronisk musikk

Festspillene 2009 feiret den norske programvaregründeren, oppfinneren og komponisten Knut Wiggen (f. 1927). Allerede tidlig på 60- tallet var han drivkraften bak byggingen av verdens første digitalt styrte studio, Elektronmusikstudion i Stockholm (EMS), hvor han også komponerte fem korte stykker som skulle vise mulighetene ved databehandlet lyd. Samtlige verk ble spilt som prologer eller interludier til konserter i Grieghallen.

Den unge komponisten Alexander Rishaug, som er sentral i det norske elektronikamiljøet, fikk i oppdrag å lage korte prologer til tre kammermusikkkonserter i Håkonshallen. Disse var inspirert av hovedprogrammet for kvelden (mer om urfremføringer under punkt 2.2).

1.1.5 Ganesh-fest

Festspillene har i år inngått et musikalsk samarbeid med hindutempelet i Bergen, noe som gir muligheter til å oppleve stor klassisk musikk og dans fra Sør-India (mer under punkt 3).

1.1.6 Orkestermusikk/ musikkensembler

I tillegg til konsertene med Bergen Filharmoniske Orkester, som blant annet inneholdt Schuberts *Rosamunde*, Strauss' *Rosenkavalersuite*, Stravinskis *Vårofferet*, og Bartøks *Ridder Blåskjeggs borg*, (se også punkt 6), kunne festspillpublikummet i år oppleve to konserter med Kringkastingsorkestret (KORK). De fremførte Haydns *Cellokonsert i D-dur* sammen med Andreas Brantelid og Elgars *Enigmavariasjoner* den ene kvelden og

holdt konsert med Gabriel Fliflet dagen etter (se mer punkt 6). Dirigenter var henholdsvis Andrew Manze og Mats Rondin.

Concerto Copenhagen, Det Norske Kammerorkester, barokkorkesteret La Tricotea fra Granada og norske Gjertruds sigøynerorkester holdt også konserter under årets festspill.

Jon Fosse Foto: Helge Hansen

1.2 Fosse 50

Festspillene markerte Jon Fosses 50 års jubileum med opplesninger, filmvisning, teaterforestillinger, to seminarer og en samtale med Fosse selv. Blant forestillingene var *Skuggar* – en produksjon av frigruppen De Utvalgte, *Dødsvariasjonar* i regi av Matthias Hartmann – et gjestespill fra Zürich, og *Og aldri skal vi skiljast* produsert av Den Nationale Scene. Seminardeltakerne var kjente Fosse-fortolkere som Luk Perceval, Falk Richter, Eirik Stubø, Thomas Oberender og Leif Zern (se mer punkt 4.1).

Tolvskillingsoperaen Foto: Leysley Leslie-Spinks

1.3 Scenekunst

1.3.1 Teater

Robert Wilsons oppsetning av *Tolvskillingsoperaen* med Berliner ensemblet ble vist på Den Nationale Scene. Dette var en stor produksjon i samarbeid med Den Nye Opera, og fra Berlin kom det en stab på over åtti personer. *Tolvskillingsoperaen* var en av årets største publikumssuksesser.

I tillegg til oppsetningene under paraplyen Fosse 50, sto Festspillene også bak tre nye egenproduksjoner (se punkt 2.1).

1.3.2 Dans

Carte Blanche hadde i år tre oppsetninger under Festspillene (se mer under punkt 6). Tero Saarinen Company gjestet Grieghallen med sin *Stravinsky Evening* og indiske Alarmel Valli viste Bharatanatyam i Håkonshallen.

I Studio Bergen hadde Jo Strømgren Kompani europapremiere på *The European Lesson*.

Videre følger en presentasjon av Festspillenes egenproduksjoner, samt en vurdering av årets program sett i lys av våre målsetninger.

2. NYSKAPENDE KUNST

2.1 Egenproduksjoner

Å satse på nye krefter og skape egne produksjoner er svært viktig i forhold til Festspillenes ambisjoner om å bidra til utviklingen av kunstfeltet og få internasjonalt gjennomslag. For å oppnå interesse utenfor landets grenser, må Festspillene finne sin unike plass i festivallandskapet og tilby noe som ikke allerede er vist andre steder. De siste årene har Festspillene i Bergen presentert nyproduksjoner som tiltrekker seg internasjonal presse og sentrale personer i det europeiske kunstliv.

Gjennom årets tre egenproduksjoner *Sounds like you*, *Vildanden* og *Elephant Stories*, har man langt på vei fått internasjonalt gjennomslag. Festspillene har her stått for nyskaping og til dels nådd ut til nytt et publikum. *Elephant Stories*, og ikke minst *Vildanden* har skapt debatt om kunstneriske og samfunnsmessige spørsmål.

2.1.1 Elephant Stories

Tore Vagn Lids forestilling, i samarbeid med Nationaltheatret og Transiteatret-Bergen, tok for seg den vitenskapelige tenkningen som på stadig flere felt går mot å forklare mennesket biologisk. Hva gjør dette med oppfatningene om hvordan man skal behandle mennesket etisk, juridisk – og kunstnerisk?

Prosjektet var satt sammen som en scenisk musikalsk dialog - en utveksling - mellom to teatertekster, nobelprisvinneren Elfriede

Jelineks stykke *Über Tiere* og Tore Vagn Lids *Passacaglia*. Andrine Sæther og Eindride Eidsvoll fra Nationaltheatret spilte her sammen med en rekke lokale skuespillere og korister.

Et sentralt musikalsk materiale for oppsetningen var den tyske barokkomponisten Silwius Leopold Weiss' *Passacaglia i D-dur* og Johan Sebastian Bachs monumentale *Passacaglia i c-moll* som denne gang ble fremført av gitarister.

Oppsetningen har avfødt en diskusjon i media mellom blant andre biologer og filosofer.

Andrine Sæther i *Elephant Stories* Foto: Odd Mehus

2.1.2 Vildanden

Henrik Ibsen utøver gjennom sin dramatik kross kritikk av dobbeltmoralen i sin samtid. Vegard Vinge og Ida Müller henter i sin versjon av *Vildanden* referanser fra hele den vestlige kulturen for å gi uttrykk for sin tolkning: At Ibsens samfunnskritikk har relevans den dag i dag. Forestillingen som ble vist i Skatehallen var den tredje i teaterparets Ibsen-saga.

Vildanden har fått svært positiv respons fra publikum, bransje og flere anmeldere, men har også fått mye omtale for sine sterke virkemidler og sprekning av tidsskjema (se punkt 7.2 om avvikling). De negative utspillene i pressen har i stor grad vært preget av mangel på førstehåndskjennskap til forestillingen. Enkelte har misforstått forestillingens premisser og etterlyser en begynnelse og en slutt, dvs. en handling som tilskuerne følger fram til en forløsende sluttscene. Oppsetningen av *Vildanden* bryter imidlertid med denne teatervanen. Forestillingen plukker teksten fra hverandre i små biter, den forstørker og tværer ut enkelte elementer og setter dem sammen på ulike måter. Resultatet er en scenisk installasjon, et teatralt materiale som kan vises i kortere eller lengre sekvenser. Det har vært en stor interesse for produksjonen blant andre internasjonale festivaler, og forestillingen kan sies å være Vinge og Müllers internasjonale gjennombrudd. Kun én publikummer har henvendt seg til Festspillene for å få refundert billetten sin, og det med varigheten som begrunnelse.

Vildanden Foto: Magnus Skrede

«Den europæiske teaterverden holder øje med Bergen, og selv om de fjerreste norske teatergængere kunne holde den langtidsstegte «Vildanden» ud, er Festspillene i Bergen en så central kulturbegivenhed, at det, der sker i Vestnorge i et par uger i maj, vækker opmærksomhed i resten af Europas teaterverden».

Jyllandsposten, 30. mai

Trond Espen Seim og Ane Dahl Torp i *Sounds like you*. Foto: Odd Mehus

2.1.3 *Sounds like you*

Årets åpningsforestilling *Sounds like you* med musikk av Bent Sørensen og tekst av Peter Asmussen satte sammen kor, orkester og skuespillere på en helt ny måte. I Katrine Wiedemanns regi utfordret verket skillet mellom sal og scene, og de to skuespillerne Trond Espen Seim og Ane Dahl Torp utspilte sin kjærlighetshistorie både blant publikum og mellom stolradene til Bergen Filharmoniske Orkester. Tematikken var minner, melankoli og musikk, og bygget på Sørensens verk *Exit music* urfremført ved Festspillene i 2007. Dirigent var Eivind Gullberg Jensen.

Den nyskapende produksjonen, som var et samarbeid med den Nye Opera og Danmarks radio, vakte internasjonal oppsikt og har mottatt invitasjoner fra blant annet konserthus i Abu Dhabi og Geneve. Snart skal den settes opp i København.

«*Sounds Like You* skall även spelas i Oslo och Köpenhamn, snälla någon, se genast till att inte Stockholm gås förbi!»

oppfordrer anmelderen i *Dagens Nyheter*, 26. mai

«*Sørensen and his librettist Peter Asmussen have suggested new possibilities for music-theatre; let's hope someone brings their piece to London, soon*» skriver *Daily Telegraph*, 27. mai

«Gjennom denne utforskinga – av nye uttrykk, ukjende namn; det uventa iblanda dei store, stadfestande opplevingane, har det vore eit godt festivalår: Kan henda det mest interessante med Boye Hansen som direktør». *Ballade*, 4. juni

Alexander Rishaug sjekker lydforhold i Håkonshallen Foto: Silje Vestvik

2.2 Ny musikk

Det ble fremført mye ny musikk under årets festspill. 13 verk ble urfremført, og i tillegg var det nyskrevet musikk til produksjoner som *J.A. Løtvedt på verdenshavene* og *Vildanden*.

Poing: *Kongefanfare*

Trioen Poing under åpningsseremonien i Grieghallen, 20. mai.

Ruben Sverre Gjertsen: *Gamelan Terrain*

Razumovskyeensemblen/BIT 20 ensemble, Korkirken, 26. mai.

Gisle Kverndokk: *Through the looking glass*

Razumovskyeakademiet I, Troldsalen, 27. mai.

Glenn Erik Haugland: *If I am not for myself, who will be?*

Razumovskyeakademiet II, Troldsalen, 28. mai.

Wolfgang Plagge: *Uten tittel*

Razumovskyeakademiet III, Troldsalen, 30. mai.

Jonathan Impett: *Memoria Colorata*

La Tricotea, Domkirken, 31. mai.

Gabriel Fliflet: *I meg song (Fosse)*

Gabriel Flifelt/Novgorod, Grieghallen, 26. mai.

Bent Sørensen: *Gråfødt (Presisler)* og *Livet og døden (Asmussen)*

Det Norske Solistkor, Håkonshallen, 22. mai.

Nils Henrik Asheim: *Mazurka*

Asheim og Gjertruds sigøynerorkester, Håkonshallen, 30. mai.

Alexander Rishaug: *Tre verk*

Prologer til konsertene i Korskirken og Håkonshallen, 27., 28., 29. mai.

Kjetil Møster / Ultralyd: *Musikken til J.A. Løtvedt på verdenshavene*

Grieghallen, 29. mai.

Trond Reinholdtsen: *Musikk til oppsetningen av Vildanden*

Forestillinger i Skatehallen 22., 24., 26., 28. og 30. mai, samt 1. juni.

3. PUBLIKUM

3.1 Kjernepublikum

Vi ønsker å vite mer om vårt publikum, og har derfor også i år benyttet Synovate for å gjennomføre en publikumsundersøkelse. E-postadresser ble samlet inn blant publikum under festivalen og 350 personer besvarte undersøkelsen som ble sendt dem i etterkant. Svarresponsen var på 45 %.

Undersøkelsen viste at det blant publikum er en stor overvekt av kvinner (65/35 mot 58/42 i 2008). Gjennomsnittsalderen er 51 år og 84 % har høyere utdanning.

De fleste publikummere kommer fra Bergen (61 %). I 2008 var det tilsvarende tallet 67 %, og dette kan tyde på at andelen tilreisende har blitt større.

Festspillene har ellers en stabil og relativt homogen publikumsgruppe. Over halvparten har vært på Festspillene tidligere og 78 % oppgir at de vil komme tilbake.

Undersøkelsen viser at over 90 % er fornøyd med kunstnerisk kvalitet og stemning/atmosfære.

Det er viktig for Festspillene å ivareta kjernepublikummet. Samtidig arbeider vi for å senke terskelen for å oppsøke festspillopplevelser og rekruttere nye publikumsgrupper.

3.2 Nytt publikum

I løpet av 14 dager presenterer Festspillene et svært bredt program som inkluderer mange sjangre. Festivalen har således mange målgrupper. Det er også viktig at man fanger opp forandringene

som skjer i samfunnet og gjenspeiler mangfoldet. Det nye samarbeidet med den hinduistiske menigheten i Bergen var svært vellykket, og både Ganeshfest-prosjektene og andre arrangement som Matmos og Sofia Karlsson i kirkene og *J.A Løtvedt på verdenshavene*, har tiltrukket seg et nytt publikum.

Den samme misjonen har OiOi-festivalen, Festspillenes uteprogram. Koblingene mellom hovedprogrammet og uteprogrammet har kommet tydeligere frem i år, og nye kunstopplevelser er introdusert for et bredt publikum (se punkt 11).

Alarmel Valli

3.2.1 Ganesh-fest

Det nye samarbeidet med hindutempelet i Bergen, som innebar tett dialog om program og profilering, har vært veldig inspirerende. Tross krigshandlinger på Sri Lanka var det et stort engasjement fra templets side. Bortsett fra den annonserte festseremonien i tempelet som ble avlyst på grunn av situasjonen på Sri Lanka, gikk prosjektene som planlagt. Både konserten med Sudha Ragunathan og danseforestillingen til Alarmel Valli fikk god oppslutning også i det hinduistiske miljøet i Bergen, og arrangementene fikk mye omtale i pressen.

Sissel Kyrkjebø, Bryn Terfel og BFO sjarmerte publikum i Nygårdsparken Foto: Silje Gripsrud

3.2.2 J.A. Løtvedt på verdenshavene

Bestillingsverket *J.A. Løtvedt på verdenshavene* ble fremført i Grieghallen 29. mai og kombinerte film fra skipsfartsindustri og improvisasjonsjazz fra unge lokale, men internasjonalt kjente musikere.

Regissøren Morten Traavik hadde samlet filmmateriale fra J.A. Løtvedt (1931-2008) og sammen med broren - komponisten og saksofonisten Kjetil Møster og bandet Ultralyd, skapte de en fantasireise inn i lokal filmkunst. Med seg hadde de også vokalist Fredrik Saroea fra Datarock og shantykoret Navy Vocalis. Forestillingen var et samarbeid med Nattjazz og appellerte til svært forskjellige publikumsgrupper.

3.2.3 Nygårdsparken som festspillarena

Festspillene ønsket å ta opp igjen tradisjonen med et stort utearrangement i Nygårdsparken, og lanserte en familiekonsert med Bergen Filharmoniske Orkester, Sissel Kyrkjebø og Bryn Terfel i parken 2. juni. Programmet skulle ha en bred appell med mange klassiske opera- og musikalhøydepunkt, samt fremføring av Griegs a-mollkonsert.

Forhåndsalget var lavere enn forventet, tross mye redaksjonell omtale og annonsekampanjer, og dette ble påpekt som «en tabbe» i pressen rundt avviklingen. Arrangementet ble kritisert fordi det i utgangspunktet ikke var planlagt sitteplasser. Det ble også hevdet at markedsføringen av konserten som parkfest var feilslått og førte til lavt publikumstall.

De rundt 2600 som var til stede på konserten virket imidlertid strålende fornøyde. Da den totimers lange konserten var ferdig var det stående applaus, og publikum fikk tre ekstranummer til takk.

Erfaringene med Nygårdsparken som arena ga mersmak. Festspillene vil lære av tilbakemeldingene, og holde flere konserter i parken i årene som kommer.

Barnevognballett Foto: Helge Skodvin

Barnas operafestival Foto: Odd Mehus

3.2.4 Prosjekter for barn og unge

Festspillenes uteprogram hadde i år flere prosjekt som involverte og engasjerte barn, som for eksempel *Barnevognballett* og *Mini-oioi* (se mer under punkt 11). Festspillenes øvrige program hadde imidlertid færre arrangement for de yngste enn hva vi ønsket. Dette skyldes flere forhold. Den viktigste samarbeidspartneren i forhold til program for barn og unge – ABM-utvikling – avviklet sin støtte i fjor, og dermed forsvant en viktig direktebevilgning til barn og unge. Dette i kombinasjon med nyansettelse av programsjef gjorde at programmeringen for barn og unge kom sent i gang.

Barnas operafestival i regi av Den Nye Opera, Barnas festspilldag på Torgallmenningen og påfølgende festkonsert i Peer Gynt salen i samarbeid med Bergen kulturskole, var svært populære tilbud. I tillegg stod opplesning av Jon Fosses barnebok *Kant* med Hildegun Riise og en konsert med Ung Symfoni på barneprogrammet. Under den sistnevnte konserten ble blant annet den prisbelønte animasjonsfilmen *Peter og Ulven* vist. Det øvrige programmet denne kvelden ble imidlertid endret på kort varsel, og helheten ble dessverre svekket på grunn av dette. Festspillene vil legge større vekt på barneprogrammet i 2010 og utvide tilbudet til denne publikumsgruppen.

3.2.5 Studentimpulser

Studentimpulser er en forsmak på Festspillene, kun for studenter. Arrangementet er et samarbeid mellom Festspillene i Bergen, StatoilHydro og studentene i Bergen, og er gratis for alle med gyldig studentbevis. I år ønsket programavdelingen å knytte arrangementet nærmere opp til festspillprogrammet enn tidligere. Siden forholdet mellom kunst og politikk var en rød tråd under årets festspill, var *attitude* et viktig stikkord for Studentimpulser 2009. I Logen 7. mai ble det servert opposisjonsmusikk fra flere ulike epoker og sjangre, deriblant utdrag av *Tolvskillingsoperaen* fremført av et sammensatt studentkor. Bergensstudentene fikk også en snikpremiere på prosjektet *Pictures Reframed* med Leif Ove Andsnes og den sørafrikanske videokunstneren Robin Rhodes. Dette er bestilt spesielt til 50-årsfeiringen av Lincoln Center i New York og har premiere der i november 2009. De amerikanske hip hop jentene i Yo Majesty! var også invitert for å holde sin første konsert i Bergen.

Arbeidet med Studentimpulser var lagt opp på en ny måte i år. I stedet for at studentorganisasjonene kom med bidrag til programmet, som f.eks revyinnslag, og var med i produksjons- og markedsgrupper, var det i år Festspillenes avdelinger som tok seg av dette. Festspillene hadde likevel tett dialog med studentorganisasjonene, og studentrepresentanter kom med innspill på programforslaget og ga tips og råd til markedsføringsarbeid.

For å kunne ha *Pictures Reframed* på plakaten, måtte arrangementet legges på et senere tidspunkt enn ellers. Besøktallet på arrangementet var betydelig lavere enn tidligere år, og det skyldes nok i hovedsak at det gikk av stabelen rett før eksamenstiden. Man skal likevel ikke se bort fra at mindre involvering fra studentene på arrangementsiden førte til lavere oppslutning.

En ambisjon fremover er å skape større sceneprosjekter som involverer studentene som utøvere, samt øke synligheten i sosiale medier og studentenes egne kanaler for å profilere arrangementet.

4. EN VIKTIG MØTEPLASS

4.1 Lokale verdensstjerner

Festspillene har i år klart å markere seg i Europa som et viktig treffpunkt for teaterbransjen. Ikke bare høstet *Vildanden* lovord fra sentrale personer som Robert Wilson og teaterdirektøren for Salzburg-festspillene, Thomas Oberender, også Fosse-satsningen *Fosse 50* satte spor.

Den første helgen samlet Festspillene publikum og Fossefortolkere fra Nord-Europa til seminarer, opplesninger og oppsetninger. Jon Fosse har siden 2006 vært en nær samarbeidspartner for festivalen, og flere av hans stykker har vært urfremført her. I år ønsket man å ha en skikkelig markering av hans 50-års jubileum og hans dramatik. Vi merket en betydelig interesse fra personer i ulike posisjoner rundt om i Europa som ønsket å komme til Bergen i år for å få med seg hva som skjedde og bygge nettverk.

Det internasjonale er alltid lokalt. Et godt eksempel på dette var den første helgen da Leif Ove Andsnes, Det Norske Kammerorkester og Det Norske Solistkor trakk fullt hus i Grieghallen, mens Fosse-arrangementene samlet folk i Logen og på Den Nationale Scene.

4.2 Internasjonal presse

Festspillene hadde i år et rekordhøyt oppmøte av internasjonale journalister, over 60. Festspillene mener oppmerksomheten i utenlandsk presse er et mål på programmets kvalitet, og at det er svært viktig å få et blick utenfra på det vi gjør. Samtidig var det i år flere journalister med kulturreiser som felt, og dette kan

Foto: Magnus Skrede

Det Norske Solistkor, Det Norske Kammerorkester og Leif Ove Andsnes

igjen føre til flere tilreisende fra utlandet. Vi samarbeider nå med to PR-byråer innen kultur, ett i Storbritannia og ett som har de tyskspråklige landene og Benelux som arbeidsfelt. I tillegg har Festspillene et bredt samarbeid med Utenriksdepartementet og Norges ambassader.

4.3 Nasjonal presse

42 journalister akkrediterte seg fra 22 norske medier i Festspillene. Dette var litt færre enn i fjor. Nedgangen må sees i lys av at det i år både var Kristi Himmelfartsdag og pinse, og dermed mange avisløse dager under Festspillene. Den økonomiske situasjonen til avisredaksjonene var også utslagsgivende.

Flest anmeldelser var det i lokal presse. Det var over 40 innslag i NRK i år, både med direktesendinger og opptak av konserter i TV/radio, besøk i direktesendt radioprogram (blant annet to ganger i Dagsnytt Atten), samt flere innslag i Kulturnytt, Dagsrevyen og Vestlandsrevyen. *Vildanden* fikk desidert flest oppslag, og i tillegg til artikler med fokus på «skandalen» med brudd på tidsrammen og ekstreme virkemidler, var det en debatt i spaltene om den kunstneriske kvaliteten. Flere kronikker og leserbrev ble produsert på eget initiativ av kjente skribenter. Også *Elephant Stories* har vakt debatt i BT i etterkant, blant annet fordi to biologer «anmeldte» forestillingen i avisen.

5. DEBATT OM KUNSTNERISKE OG SAMFUNNSMESSIGE SPØRSMÅL

«Festspillene i Bergen under ledelse av Per Boye Hansen har blitt en sentral institusjon i scenelandskapet, og årets festspill viste teater som utvider vår evne til politisk refleksjon» *Therese Bjørneboe, Klassekampen, 3.juni*

Festspillene ønsker å være en foregangsfestival når det gjelder å fremme offentlige ordskifter om kunstproduksjon og kunstens rolle i samfunnet. Vi har blant annet et stort foredragsprogram i forbindelse med våre arrangement, og disse gratisintroduksjonene var i år svært populære. I tillegg til seminaret i forbindelse med markeringen av Jon Fosse, sto det også en rekke andre debatter på programmet:

Kunsten – politikken forutsetning?

Med utgangspunkt i oppsetningen av *Vildanden* inviterte Festspillene og Kritikerlaget til debatt om forholdet mellom kunst og politikk. Deltakere var Ellen Horn, Erling Sandmo, Bo Gøranzon og Anna Pettersson.

Ny norsk barnedramatikk?

NRK Radioteateret og Festspillene inviterte Ellen Horn, Bjarte Hjelmeland, Nina Wester og Petra Helgesen til debatt om teatrenes repertoar for barn.

Hva er «nordisk identitet» i et multikulturelt samfunn?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre i samtale med den svenske forfatteren Mustafa Can, den islandske forfatteren Hallgrim Helgasson og den norske kommentatoren Nazneen Khan-Østrem. Ordstyrer var Hilde Sandvik, samfunnsredaktør i Bergen Tidende.

Den nye «biologismen»

Debatt om problemstillinger i tilknytning til *Elephant Stories*, med forskere fra Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo og Høgskulen i Volda.

Festspillene i Bergen – en sentral møteplass eller lukket elitefestival?

Festspillenes program skapte i år diskusjoner på mange plan. To uker etter festivalen var over, tok Festspillene initiativ til en debatt i Logen, og sammen med Bergens Tidende inviterte vi politikere, presse og publikum til å diskutere festivalens profil og program. *Vildanden* ble her et sentralt tema. Diskusjonen har også blitt videreført i leserbrevspalter i Bergens Tidende.

Profildebatt i BT i sommer

I løpet av sommeren ble Festspillenes program igjen diskutert. Debatten startet etter at det i et leserinnlegg i BT ble hevdet at Festspillene ikke engasjerte sitt hjemmepublikum, og at programmet burde henvende seg til flere. Det kom også frem synspunkt på at besøkstall og inntjening burde øke.

I svar fra festspilledelsen ble det understreket at Festspillene ønsket en konstruktiv debatt og innspill. Festspillenes oppdrag ble samtidig tydeliggjort. I debatten ble det presisert at mandatet vårt skiller seg fra kommersielle aktørers målsetninger, og at festspilledelsen vurderer årets program som helt i tråd med Festspillenes oppdrag.

Magnar Mangersnes Foto: Odd Mehus

6. SAMARBEID OG SYNLIGGJØRING AV REGIONALT KULTURLIV

Fra 2006 har Festspillene arbeidet for å styrke den lokale forankringen. Vi har inngått et bredt og langsiktig samarbeid med lokale kulturinstitusjoner som Bergen Filharmoniske Orkester, Carte Blanche og Den Nye Opera. Festspillene har også tatt initiativ til et uformelt samarbeidsforum mellom kunstinstitusjonene i Bergen som har jevnlige møter.

Den Nye Opera var i år medprodusent på tre oppsetninger (*Sounds like you*, *Tolvskillingsoperaen* og *Vårofferet/Ridder Blåskjeggs borg*).

Carte Blanche bidro med tre oppsetninger på tre ulike arenaer som alle hadde kropp og intimitet som tematikk. Rui Hortas prisbelønte *Pixel*, en danse- og multimediaforestilling, ble vist i Grand selskapslokaler, mens Liv Lorrents *La Nuit Intime* fra Manchester ble vist under Late Night Logen. Norske Eva Cecilie Richardsens *Klunen* hadde urpremiere på Vestlandske Kunstindustrimuseum.

Elephant Stories ble produsert i samarbeid med **Transiteatret-Bergen** og **Nationaltheatret**. Den lokale teatergruppens oppsetning under Festspillene i 2007, *Die Maßnahme*, førte til stor internasjonal oppmerksomhet, og i fjor ble de invitert til Festspillene i Salzburg med samme stykke. Med seg hadde de **Forsvarets Musikkorps Vestlandet** og koret **Skrik** samt en stor lokal teknisk stab. Interessen for deres nye produksjon var derfor stor fra tilreisende bransjefolk.

Bergen Filharmoniske Orkester (BFO) spilte i år på åpningsforestillingen, konserten i Nygårdsparken og fremføringen av *Vårofferet* og *Ridder Blåskjeggs borg* i Grieghallen. Sistnevnte var under ledelse av sjefsdirigent Andrew Litton, mens Eivind Gullberg Jensen og Gareth Jones var håndplukket til de andre oppgavene. En ambisjon er at samarbeidet mellom BFO og Festspillene gir kraft til å skaffe svært etterspurte dirigenter. Festspillrammen gjør det også mulig å fremføre konsertserier eller enkeltprosjekter som krever litt ekstra.

Den Nationale Scene satte i år opp *Og aldri skal vi skiljast* under Festspillene. Samarbeidet med teaterhuset i forhold til gjestespillene *Dødsvariasjonar* og *Tolvskillingsoperaen* fungerte svært godt.

Av lokale samarbeidsprosjekt, utmerket kanskje avslutningskonserten seg spesielt. Magnar Mangersnes og **Bergen Domkantori** hadde med seg over 300 kyndige amatørkorister fra hele landsdelen under fremføringen av Händels *Messias*.

Overveldende, oppløftende, mektig og spektakulært var ord som ble brukt av anmelderne.

Andre lokale kunstnere under årets festival var Gabriel Fliflet som hadde bred plass i programmet. Fliflet holdt konsert med Kringkastingsorkestret (KORK) og lokale artistvenner som Berit Opheim, Ole Hamre, Per Jørgensen og gruppen Novgorod. Han var også vert da folkemusikkklubben Columbi egg feiret 10 års jubileum under Festspillens konsertserie Late night Logen. Under festspillåpningen urfremførte Fliflet og Novgorod en vise med tekst av Jon Fosse, *I meg song*.

7. AVVIKLING

Dette har vært et krevende år siden intern omorganisering og overlapping av programsjef gjorde at programmeringsarbeidet var sent ferdig. Dette førte til at svært mye arbeid knyttet til kontraktering, koordinering og programdetaljer kom på plass tett opp mot avvikling. Selve gjennomføringen av festivalen ble imidlertid ikke skadelidende av dette.

7.1 Programendringer

Litteraturprogrammet til Festspillene ble i år avblåst. Festspillene og Nordisk råds litteraturpris har inngått et samarbeid, og planen var å presentere vinneren over to kvelder. Da det viste seg at årets prisvinner, Per Petterson, også var utpekt som festspilldiker av Norsk forfattersentrum Vestlandet og fikk en bred presentasjon uken før, ble arrangementene avlyst i god tid før avviklingen. Også konseptet Lunsj i Logen ble tatt av plakaten, dette på grunn av stramt tidsskjema.

Flere av årets konserter ble endret som følge av sykdom. Solister i *Johannespassjonen* og *Ridder Blåskjeggs borg* og *Messias* måtte erstattes på svært kort varsel. Truls Mørk meldte forfall pga. en vond skulder, og Andreas Brantelid erstattet ham på konserten med KORK i Grieghallen. Bortsett fra festseremonien i hindutempelet, og en av forestillingene til Carte Blanche, var det ingen arrangementer som ble avlyst.

7.2 Forhold knyttet til *Vildanden*

Festspillenes presentasjon av *Vildanden* utfordret organisasjonen på ulike måter i år. Etter at regissørene Vegard Vinge og Ida Müller hadde arbeidet med oppsetningen i nesten ett år, hadde materialet vokst seg så stort at det burde ha vært fordelt på flere spilledager. Festspilldirektøren hadde blitt informert om at forestillingen kunne overskride de fem timene som opprinnelig var satt opp, men på premieren ble det klart at prosjektet kunne fortsette i flere timer. Festspilldirektøren valgte selv å avbryte premieren etter ca 9 timer, kl. 2.30 om natten. Avbrytelsen ble ikke gjort ut fra en kunstnerisk vurdering, men fordi direktøren var redd støyen fra forestillingen skulle være til sjenanse for nabolaget. En stenging på grunn av støy ville tatt all oppmerksomhet bort fra det kunstneriske innholdet. I tillegg kom hensyn til bemanningen.

De neste spilledagene ble det en kamp for å få forestillingen i havn til kl. 01.00, og det ble til slutt enighet om å kjøre den siste forestillingen som en heldagsforestilling kl. 11-23. Før kl 17.00 var det fri inngang, og mange benyttet seg av tilbudet.

Det er sannsynlig at regiteamet ønsket å utfordre Festspillene ved å overskride rammene slik de gjorde, men organisasjonen viste stor fleksibilitet og kanaliserte personalressurser til dette prosjektet. Det var imidlertid påkrevd å sette grenser for å ivareta de som arbeidet med prosjektet.

8. SPONSORER OG STØTTESPILLER

Festspillene har stort sett langsiktige sponsoravtaler og er foreløpig ikke rammet av finanskrisen. Situasjonen gjorde imidlertid at Festspillene valgte å styrke arbeidet med de eksisterende sponsorene, fremfor å søke nye. Det ble inngått flere nye markedssamarbeid som vil komme alle våre samarbeidspartnere til gode, så som avtaler med Vi over 60, Galleriet, Bergensbanejubileet og Dagens Næringsliv.

Festspillambassadørene Yvonne og Bjarne Rieber forlengt i mai sin samarbeidsavtale, og gir seks nye millioner over de neste fire år.

Foto: Magnus Skrede

Rieber forlenger sin samarbeidsavtale

9. MARKEDS- OG INFORMASJONSTILTAK

Festlege	Prosjektnavn	Tilfar
Rosita Johansen	Måltidstykkest Legegruppe Bogstadveien 72 0660 Oslo	22955590

9.1 Profilerings

I år startet Festspillene et samarbeid med Melvær & Lien Idé-entreprenører som blant annet skulle gi innspill til strategisk rammeverk, samt lage de fleste av annonsene for Festspillene. Byrået justerte også logoen slik at Festspillene i Bergen som merkenavn kom tydeligere frem.

Utgangspunktet for årets kommunikasjonsplattform har vært at «Festspillene gjør noe med deg». Det var i år første gang Festspillene benyttet annonsering til annet enn ren informasjon om program. Det har vært gjennomført profilannonsering både på papir og på nett. Intensjonen har vært å skape interesse og nysgjerrighet hos et nytt publikum, og vise dem til nettsidene for mer informasjon. Vi har fått ulike tilbakemeldinger, men dette er et langsiktig arbeid som man ikke kan se effekten av etter ett år.

Vi hadde i år en tynnere programkatalog med mer vekt på det visuelle enn tidligere. En spørreundersøkelse blant våre nyhetsbrevsabonnenter tyder på at mange satte pris på denne omleggingen. Bare 13 prosent mente katalogen var bedre før. I år laget vi også et samlet program for våre tre nyproduksjoner med dybdeartikler, samt en gratisavis som kom ut i syv utgaver under Festspillene. Samleprogrammet som skulle selges for kr 50, var det liten etterspørsel etter, mens avisen fikk god respons. Vi ser imidlertid at opplaget på 5000 ex er for stort.

9.2 Rabattordninger

Studentrabatt: 30 % (I tillegg til studentrabatt på alle arrangement, hadde vi et spesialtilbud til studenter på enkelte forestillinger til kr 100).

Honnørrabatt: 20%

Egne barnepriiser t.o.m. 15 år

Grupperabatt: 10% rabatt for grupper over 10 personer

Ledsager går gratis

Kunstnerkortet – Tilbudet til alle organiserte kunstnere i Norge om å kjøpe rabattkort var nytt i år. Kortet koster kr 50 og gir vennepris (150 kr) til alle arrangement.

Festspillkortet - Rabattkortet gir publikum 30 % rabatt på festspillbilletter.

Kortet koster kr 375 (+ avgift kr 25).

Medlemskap – Publikum kan fra i år velge blant tre ulike medlemskapsnivå. Kortene koster fra 400-1200 kr, og gir i tillegg til festspillkortet ulike fordeler.

10. BILLETTSALG

Besøkstillene for 2009 viser en ny liten økning fra i fjor, mens billettinntektene har økt med over 26 prosent.

Publikumsbesøk	2008	2009
Totalt publikumsbesøk	37.570	38.404
Av disse er:		
Antall solgte billetter (ca. 2000 av disse er sponsorbill. i henhold til avtale)	26.407	28.683
Antall fribilletter til ordinære arr.	4.596	5.373
Antall publikum på gratisarr. innendørs*	6.567	4.348
* Blant annet Studentimpulser, gratisarrangement for barn og unge, Stikk innom-konserter, og debatter med fri inngang		
Netto billettinntekter	2008	2009
	5 973 833,-	7 540 226,-*
* Ikke bokført, med forbehold om mindre justeringer		

Tallene inkluderer ikke publikumsbesøk på utendørsarrangement eller besøket til Festspillutstillingen i Bergen Kunsthall. Økningen i fribilletter skyldes i hovedsak flere tilreisende journalister og flere fribilletter til artistene. Nedgangen på gratis innendørsarrangement gjenspeiler bortfall av Nystemt og OiOis *Konsert for én side i telefonkatalogen*.

Økningen i billettinntekter på 26.2 prosent fra året før skyldes i hovedsak *Tolvskillingsoperaen* som var helt utsolgt med en

billettpris på 800 kr, samt konserten i Nygårdsparken med billettpris på 600 kr. Det er i år også innført en kategori i Grieghallen som er 50 kr. dyrere enn før.

Grieghallen solgte dårlig i pinsen og Kristi himmelfartsdag. I mangel av en arena som tar 800 -1000, ønsker Festspillene for fremtiden å bare bruke nedre delen av Grieghallen på enkelte arrangement, for å unngå at publikum sitter spredd i salen.

11. OiOi-FESTIVALEN 2009

Festspillenes uteprogram, OiOi-festivalen, ble i 2009 arrangert for fjerde gang.

Hovedmålsetningen for festivalen er å skape en arena der det er lett for folk og kunst å møtes. OiOi står for opplevelse, innlevelse, oppsikt og innsikt, og mottoet er «Sært og populært, rare ting som er lette å like». Kunstnerisk leder er Ole Hamre.

OiOi skal vise en vilje til inkludering ved å ta alle mennesker på alvor og signalisere tillit til alle menneskers evne til å forholde seg til kvalitetskunst. Den kunstneriske ledelsen har dogmer, definisjoner og filosofiske overbygninger som fundament for all virksomhet, samtidig som man gang på gang har vist dette i praksis, og – at de virker.

Foto: Geir Dillan

Foto: Helge Skodvin

11.1 Årets OiOi-musikere

Publikum fikk under årets festival oppleve tette møter på gater og torg, med årets OiOi-musikere, The Brazz Brothers. De opptrådte bl.a., iført «Familieinstrumentet», et digert mobilt og sammensveiset blåseinstrument med plass til fem personer. I tillegg besøkte The Brazz Brothers Haukeland Sykehus, Flesland flyplass og Kjøpesenteret Galleriet.

11.2 Subkultur

I prosjektet *Subkultur* fortsatte vi nedturen fra fjorårets lavkulturprosjekt. 22. mai fikk et stort og begeistret publikum oppleve Terje Isungsets musikk laget av undersjøisk lyd, fremført av ham selv sammen med bl.a. The Brazz Brothers, Bergen Undermannskor og danseren Therese Skauge. Konserten var et samarbeid med Ubåtvåpenet og fant sted på Bryggen flankert av ubåter fra flere nasjoner.

11.3 Ingenting

En av vår histories viktigste hendelser var at vi klarte å definere ingenting som noe, i form av symbolet 0. Moderne sivilisasjon ville vært utenkelig uten en slik definisjon, og da OiOi-festivalen prøvde å gjøre det samme gjennom prosjektet «Alt om ingenting» ble spennende problemstillinger synliggjort for mange mennesker. Som Aristoteles sa det: Det er mulig å ha ett eller to epler, men hvis man har ingen, hvordan kan man da vite at det er epler man ikke har?

Gjennom hele festspillperioden ble det arrangert små og store hendelser der ingenting var i fokus og prosjektets mantra var Frode Gryttens formulering: «Hvis ingenting ikke hadde eksistert, så hadde ingenting eksistert».

Det hele kuliminerte i prosjektet *Folk flest fortjener INGENTING* lørdag 30 mai. Her fremførte Stian Carstensen og Gammalgrass musikk uten pauser og sanger uten refreng, det var konsert for Sopran, Alt og Ingenting – og astronom Knut Jørgen Røed Ødegaard satt fokus på det store intet. Det hele ble avsluttet med demonstrasjonstog gjennom byens gater under paroler som «Vi forlanger ingenting», «Ingenting virker» og «Frode Grytten kan ingenting».

11.4 Urbane møbler

I serien «Urbane Møbler», designer OiOi-festivalen remedier i det offentlige rom som tilfredsstillende behov alle mennesker har. Årets møbel ut var applausboksen. Ved å entre denne innretningen og strekke armene i været ble publikum bejublet av medmennesker både i lyd og bilde. Etter en dusj av hemningløs anerkjennelse kunne man igjen møte hverdagen med hevet hode. Applausmaskinen var plassert utenfor DNS.

11.5 Den fyrste song

Menneskeorgelet Folkofonen, instrumentet ikke alle kan spille på, men som til gjengjeld kan spille på alle, kunne også i år oppleves i Korskirken. I prosjektet *Den fyrste song* laget bl.a. Eldbjørg Raknes, Per Jørgensen og Helge Lilletvedt musikk av stemmene til mennesker i begge ender av livsløpet. Prosjektet ble til i samarbeid med jordmor Inger Johanne Monstad og Kvinneklinikken i Bergen.

Årets stigmatiserte instrument var trommesettet, og årets godbit var FestPillene i Bergen. FestPillene ble delt ut på sentrale Festspillarenaer, og stimulerte til generell godstemning.

11.6 Økt publikumstilstrømning

Vi så i år at folk i enda større grad har blitt oppmerksomme på OiOi-festivalen, og oppsøker våre arrangementer. Også når vi har hatt samme arrangement flere dager på rad har publikumskumsoppslutningen økt. På Folkofonkonsertene ble publikumsantallet mangedoblet i løpet av de fire konsertene, og under siste forestilling var Korskirken fullsatt.

11.7 Økonomi

Visjon Vest som hittil har finansiert mesteparten av Festspillenes uteprogram, og som i år bidro med 2 millioner kroner, signaliserte i vinter at de ville trappe ned sine bidrag. Det lå også i forutsetningene fra starten av at de oppfattet seg som en slags fødselshjelper for prosjektet. Derfor var det spesielt gledelig at Kavlifondet ønsket å støtte OiOi. De var inne i år med 500.000 kroner. Vi ser frem til et videre samarbeid med disse.

Den Fyrste Song Foto: Helge Skodvin

Vildanden Foto: Magnus Skrede

Styret 2009

Pål W. Lorentzen (Den Norske Stat) - Styreleder
Anne Gine Hestetun (Den Norske Stat)
Mona Røssvik Strømme (Hordaland Fylkeskommune)
Herman Friele (Bergen Kommune)
Morten Molden (Festspillenes representantskap)
Guri Heftye (Festspillenes representantskap)
Møyfrid Fuglestad (ansattes representant)

Representantskap 2009

Torill Selsvold Nyborg (Hordaland Fylkeskommune), leder av representantskapet
Jannik Lindbæk (Den Norske Stat)
Ruth Grung (Bergen Kommune)
Anne Kverneland Bogsnes (Stiftelsen Harmonien)
Vigdis Hammes (Kavlis Almennyttige Fond)
Ole Berrefjord (Den Nationale Scene)
Egil Herman Sjursen (Grieghallen AS)
Sigmund Grønmo (Universitetet i Bergen)
Stein Bjørlykke (Stiftelsen Siljustøl)
Monica Jangaard (Troidhaugen)

Kunstneriske rådgivere 2009

Erling Dahl jr.
Jan Brockmann
Per Erik Veng
Henrik Svanevik
Øyvind Torvund

Administrasjon 2009

Per Boye Hansen Festspilldirektør
Nicholas H. Møllerhaug Programsjef
Tom Nymark Økonomidirektør
Karianne Mjelde Regnskapsmedarbeider
Finn Kalvik Organisasjonssekretær
Olaf Mackenzie Produksjonssjef
Møyfrid B. Fuglestad Produksjonskoordinator
Inga Moen Danielsen Produsent
Monica Håkansson Skolekoordinator
Silje Gripsrud Informasjonssjef
Hjørdis Losnedahl Informasjonskoordinator
Nina Lauvsnes Markeds- og sponsorsjef
Vidar A. Stusdal Fyllingsnes Salgs- og sponsorkoordinator
Anlaug Ersland Markedskoordinator
Ole Hamre Kunstnerisk leder av OiOi-festivalen
Sølvi Ones Produsent, OiOi-Festivalen

FESTSPILLENE I BERGEN TAKKER sponsorer, støttespillere og bidragsytere som gjennom sin aktive støtte sikrer og opprettholder Festspillene som en vital og ledende kulturinstitusjon.

Foto: Geir Dillan

Festspillambassadører

Yvonne og Bjarne Rieber
Grieg Foundation

Sponsorer

StatoilHydro
DnB NOR
Bergens Tidende
BKK
Sparebanken Vest
Telenor

Prosjektstøtte

VisjonVest, allmenntilgjengelige midler fra Sparebanken Vest
Kavlifondet
E.ON Ruhrgas
Institusjon Fritt Ord
Bergens Riksmålsforening
Odfjell Drilling

Samarbeidspartnere

Radisson SAS Hotels & Resorts
Avinor
07000 Bergen Taxi
Blomsterdekor AS
Dagens Næringsliv
Galleriet
Vi over 60
Jernbaneverket og NSB

Private støttespillere

Norwegian Hull Club
Nordea

Offentlige støttespillere

Kultur- og kirkedepartementet
Bergen kommune
Hordaland fylkeskommune
Utenriksdepartementet

Ons 20. mai

Tor 21. mai

Fre 22. mai

Lør 23. mai

Søn 24. mai

Man 25. mai

Tir 26. mai

GRIEGHALLEN	12.30 Åpningsseremoni 19.45 <i>Rosamunde / Sounds Like You</i> • s. 6	19.30 Von Otter/CoCo • s. 8	19.30 <i>Rosamunde / Sounds like you</i> • s. 6	19.30 Andsnes / Beethoven • s. 10	19.30 <i>Johannespasjonen</i> • s. 13	19.30 Rachlin / Maisky / Golan • s. 15	19.30 Gabriel Fliflet / KORK • s. 16
GRIEGHALLEN Foajeen / Peer Gynt-sal				17.00 <i>Skuggar</i> • s. 26	13.00 Fosse for barn • s. 23	10.00 & 11.00 Fosse for barn, Foajeen • s. 23	17.30 Barnas Festspillforestilling • s. 23
Håkonshallen		19.30 Ganeshfest: Sudha Rangunathan • s. 38	19.30 <i>Et hav av stemmer</i> • s. 36	19.30 Ganeshfest: Alarmel Valli • s. 26			
DNS Store Scene				19.30 <i>Dødsvariasjoner</i> • s. 26	19.30 <i>Dødsvariasjoner</i> • s. 26	19.30 <i>Dødsvariasjoner</i> • s. 26	
DNS Lille Scene	19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26	19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26	19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26	19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26		19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26	19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26
Logen		23.30 <i>Andvake</i> • s. 45	22.00 <i>La nuit intime</i> • s. 32	12.00 Kritikerlagets debatt om <i>Vildanden</i> • 44 14.00 Fosse-seminar I: Regissører • s. 26 22.00 <i>La nuit intime</i> • s. 32	12.00 Samtale med Jon Fosse 14.00 Fosse-seminar II: Forfattere og dramaturger om Fosse • s. 26 17.00 <i>Draum om hausten</i> , film • s. 26	18.00 Fjernsynsteater: <i>Vildanden</i> (1970)	14.00 Radioteatret • s. 44 12.00 Mesterklasse: Tomter, Kraggerud • s. 40 22.00 <i>La nuit intime</i> • s. 32
Studio Bergen							
Kirkene				22.00 Matmos, Johanneskirken • s. 49		12.00 Orgel: Tobiassen, Mariakirken • s. 55	12.00 Orgel: Tobiassen, Mariakirken • s. 55 19.30 Razumovsky / BIT 20 Korskirken • s. 40
Troldsalen		11.30 Olsen / Wilhelmsson • s. 50	11.30 Ibragimova / Tiberghien • s. 50	11.30 Siem / Torgersen • s. 50	11.30 Solistprisvinner Vilde Frang Bjærke • s. 50		
Villaen			22.30 Henscel / Schwinghammer • s. 50	22.30 Henscel/Schwinghammer • s. 50			
Siljustøl				15.00 Bryhn / Hadland • s. 53	15.00 Bryhn / Hadland • s. 53		
Valestrand					13.00 & 15.00 Sudan Dudan • s. 52		
Lysøen				11.30 & 14.30 Mandozzi / Litton • s. 52	11.30 & 14.30 Mandozzi / Litton • s. 52		
Andre	21.00 <i>Morgon og kveld</i> , Knøderen • s. 26	16.00 Carte Blanche: Ny produksjon, Permanenten • s. 32 17.00 <i>PIXEL</i> , Grand Selskapslokaler, • s. 32	18.00 <i>Vildanden</i> , Skatehallen • s. 30 19.30 Åpent Hindu-tempel, Bergen Hindu Sabha • s. 38		18.00 <i>Vildanden</i> , Skatehallen • s. 30	16.00 & 18.00 Carte Blanche: Ny produksjon, Permanenten • s. 32 17.00 & 19.00 <i>PIXEL</i> , Grand Selskapslokaler, • s. 32	16.00 Carte Blanche: Ny produksjon, Permanenten • s. 32 17.00 <i>PIXEL</i> , Grand Selskapslokaler • s. 32 18.00 <i>Vildanden</i> , Skatehallen • s. 30
FESTSPILLUTSTILLINGEN i Bergen Kunsthall. Åpning 21. MAI • 13.00–16.00. Vernissage 21. MAI 20.00–22.00 • Gratis inngang. Under Festspillene er galleriet åpent MAN–SØND: 12.00–17.00. På fredager også 20.00–23.00				STIKK-INNOM-KONSERTER i foajeen i Grieghallen 21.–31. MAI KL. 14 & 15, LØRDAG 23. MAI OGSÅ KL. 12 & 13 • s. 55			

Ons 27. mai	Tor 28. mai	Fre 29. mai	Lør 30. mai	Søn 31. mai	Man 1. juni	Tir 2. juni	Ons 3. juni	
17.30 Nordisk festkonsert • s. 18 19.30 Mørk / Manze / KORR • s. 17	19.30 <i>Vårofferet / Ridder Blåskjeggs borg</i> • s. 20	19.30 <i>J.A. Løvsted på verdenshavene</i> • s. 19	19.30 <i>Andsnes / Goerne</i> • s. 10	19.30 Tero Saarinen Company • s. 22	18.00 <i>Peter og ulven</i> (film) • s. 23		18.00 <i>Händels Messias</i> • s. 12	GRIEGHALLEN
	10.00, 11.00 & 12.00 Radiohørespill for barn • s. 23	17.00 Med Knut og Knut ut i verdensrommet	12.00 Samtaler med Knut Wiggen • s. 5		12.00 Molde Kultur- skoleorkester • s. 23			GRIEGHALLEN Foajeen / Peer Gynt-sal
	19.30 <i>Razumovsky / Hadland</i> • s. 40	19.30 <i>Razumovsky / Andsnes</i> • s. 40	19.30 <i>Gjertruds sigøyner- ork.: Mazurka</i> • 42		19.30 Håvard Gimse • s. 43			Håkonshallen
			19.30 <i>Tolvskillings- operaen</i> • s. 28	19.30 <i>Tolvskillings- operaen</i> • s. 28	19.30 <i>Tolvskillings- operaen</i> • s. 28	19.30 <i>Tolvskillings- operaen</i> • s. 28		DNS Store Scene
19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26	19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26	19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26			19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26	19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26	19.00 <i>Og aldri skal vi skiljast</i> • s. 26	DNS Lille Scene
14.00 Radioteatret • s. 44 12.00 Mesterklasse: Kraggerud, Kogan • s. 40 22.00 <i>La nuit intime</i> • s. 32	12.00 Mesterklasse: Andsnes • s. 10 & 40 17.00 Debatt med Støre • 44 18.00 Fjernsynsteater: <i>Vildanden</i> (1970) 23.30 Helsinki- Universitetets mannskor • s. 45	23.30 <i>Gjertruds Sigøynerorkester</i> • s. 45	23.30 <i>La Tricotea</i> • s. 45	23.30 <i>Columbi Galla</i> • s. 45				Logen
	20.00 <i>Elephant Stories</i> • s. 34	20.00 <i>Elephant Stories</i> • s. 34	17.00 Debatt om E.S. 20.00 <i>Elephant Stories</i>	20.00 <i>Elephant Stories</i> • s. 34		19.00 Jo Strømgren Kompani • s. 33	19.00 Jo Strømgren Kompani • s. 33	Studio Bergen
12.00 Orgel: Berg, Mariakirken • s. 55 22.00 <i>Razumovsky Junior Ensemble, Korskirken</i>	12.00 Orgel: Birkeland, Mariakirken • s. 55 22.00 Orgel: Askeland, Mariakirken • s. 55	12.00 Orgel: Birkeland, Mariakirken • s. 55 22.00 Domkantoret, Domkirken • 46	22.00 Orgel: Espinasse, Domkirken • s. 55	20.00 <i>La Tricotea,</i> Domkirken • s. 46	20.00 <i>Sofia Karlsson,</i> Korskirken • s. 48			Kirkene
11.30 <i>Razumovsky- Akademiet I</i> • s. 50	11.30 <i>Razumovsky- Akademiet II</i> • s. 50	11.30 <i>Razumovsky- Akademiet III</i> • s. 50	11.30 <i>Razumovsky- Akademiet IV</i> • s. 50	11.30 <i>Staveland / Bjelland</i> • s. 50				Troldsalen
		22.30 <i>Sveen / Bakke</i> • s. 50	22.30 <i>Sissel Kyrkjebø</i> • s. 50	22.30 <i>Sissel Kyrkjebø</i> • s. 50				Villaen
			15.00 <i>Tor Espen Aspaas</i> • s. 53	15.00 <i>Tor Espen Aspaas</i> • s. 53				Siljustøl
				13.00 & 15.00 <i>Økland / Asheim / Reiss</i> • 52				Valestrand
			11.30 & 14.30 <i>Tellefsen / Kwetzinsky</i> • 52	11.30 & 14.30 <i>Tellefsen / Kwetzinsky</i> • 52	11.30 & 14.30 <i>Tellefsen / Kwetzinsky</i> • s. 52			Lysøen
16.00 & 18.00 <i>Carte Blanche:</i> Ny produksjon, Permanentent • s. 32 17.00 & 19.00 <i>PIXEL,</i> Grand Selskapslokaler • s. 32	16.00 <i>Carte Blanche:</i> Ny produksjon, Permanentent • s. 32 17.00 <i>PIXEL,</i> Grand Selskapslokaler • s. 32 18.00 <i>Vildanden,</i> Skatehallen • s. 30	16.00 & 18.00 <i>Carte Blanche:</i> Ny produksjon, Permanentent • s. 32 17.00 & 19.00 <i>PIXEL,</i> Grand Selskapslokaler • s. 32	16.00 <i>Carte Blanche:</i> Ny produksjon, Permanentent • s. 32 17.00 <i>PIXEL,</i> Grand Selskapsl. • s. 32 18.00 <i>Vildanden,</i> Skatehallen • s. 30		18.00 <i>Vildanden,</i> Skatehallen • s. 30	19.30 <i>Sissel Kyrkjebø / Bryn Terfel, Nygårdsparken</i> • s. 24		Andre
BARNAS OPERAFESTIVAL • 25. mai HELE DAGEN.								

Utgever: Festspillene i Bergen Redaksjon: Festspillene i Bergen Layout: Cecilie Frostad Egeberg Trykk: Havel Trykkeri as

Foto: Helge Skodvin

Yvonne og
Bjarne Rieber

GRIEG FOUNDATION

StatoilHydro

DnB NOR

Bergens Tidende

SparebankenVest

